

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 16 lutego 2023

WOOS.410.59.2023.MM

**Prezydent Miasta Dąbrowa
Górnicza
ul. Graniczna 21
41-300 Dąbrowa Górnicza**

Odpowiadając na wniosek z 18 stycznia 2023 r. (data pobrania dokumentacji z udostępnionego linku: 19 stycznia 2023 r.), znak: WUA.6720.1.2023.AN w sprawie zaopiniowania projektu zmiany II edycji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”, po przeanalizowaniu załączonych dokumentów tj. projektu zmiany studium oraz prognozy oddziaływania na środowisko, na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 ze zm.) oraz art. 11 pkt 5 lit. i ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2022, poz. 503 ze zm.)

opiniuję negatywnie

projekt zmiany ww. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Podstawą do sporządzenia projektu zmiany studium jest Uchwała Nr XLVII/824/2022 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 14 września 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany II edycji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza” w zakresie możliwości rozmieszczenia OZE.

Przedmiotem projektu zmiany II edycji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza” jest wskazanie terenów, na których dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych (OZE) o mocy przekraczającej 500 kW oraz ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów. Zmiana studium nie dotyczy i nie powoduje zmian kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Rozmieszczenie urządzeń i instalacji OZE będzie możliwe wyłącznie w granicach terenów, w których jest to zgodne z obowiązującymi kierunkami przeznaczenia w obecnym studium.

Ponadto, w ramach zmiany studium zaktualizowano uwarunkowania środowiskowe w zakresie obszarów objętych ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 916 ze zm.), obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów występowania złóż kopalin.

Projektem zmiany studium objęto 74 tereny na obszarze całego miasta, na których wyznaczono następujące kategorie urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych:

- 1) OZE1, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących wszystkie rodzaje odnawialnych źródeł energii,
- 2) OZE2, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii z wyłączeniem energii wiatru o mocy większej niż moc mikroinstalacji (zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o odnawialnych źródłach energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW),
- 3) OZE3, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, z wyłączeniem biogazu, energii wiatru o mocy większej niż moc mikroinstalacji, a także instalacji termicznego przekształcania odpadów,
- 4) OZE4, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących energię słoneczną, a także instalacji lub układów hybrydowych,
- 5) OZE5, w obszarach których dopuszczone jest rozmieszczenie urządzeń i instalacji wykorzystujących wyłącznie energię słoneczną.

Rozwój energetyki opartej na zasobach odnawialnych jest działaniem korzystnym z punktu widzenia ochrony środowiska. Instalacje OZE pozwalają bowiem na znaczne ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych. Jednak ww. instalacje, podobnie jak każda działalność inwestycyjna, wiążą się również z ingerencją w środowisko przyrodnicze. Z tego względu bardzo istotną kwestią jest prawidłowe ustalenie ich lokalizacji, optymalnej z punktu widzenia ochrony terenów o podwyższonych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym form ochrony przyrody, szlaków migracji oraz cennych siedlisk przyrodniczych lub siedlisk chronionych lub lokalnie rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Ważną rolę odgrywa przedstawiona w prognozie oddziaływania na środowisko analiza oddziaływania każdego obszaru OZE, przeprowadzona w odniesieniu do uwarunkowań lokalizacyjnych, dotyczących istniejącego zagospodarowania i użytkowania terenów, usytuowania w systemie terenów chronionych oraz o znacznych walorach przyrodniczych, a także powiązań przyrodniczych i głównych korzyści ekologicznych.

Przedłożona obecnie dokumentacja wymaga uzupełnienia prognozy oddziaływania na środowisko o szczegółową analizę wpływu ustaleń zmiany przedmiotowego studium na obszar chronionego krajobrazu Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki. Analiza ta musi pozwolić na jednoznaczne stwierdzenie, że założenia projektu nie kolidują z celem, wynikającym z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w jakim został powołany ww. obszar. Obszary chronionego krajobrazu obejmują bowiem tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość

zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Ww. obszar chronionego krajobrazu pokrywa się również z granicami otuliny Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, wyznaczonej w celu zabezpieczenia tej formy ochrony przyrody przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Zgodnie z projektem zmiany studium na ww. terenach wyznaczono dwa obszary, gdzie dopuszczono możliwość lokalizacji urządzeń i instalacji OZE. Obszar oznaczony zgodnie z prognozą oddziaływania na środowisko jako 60OZE2 znajduje się na terenie istniejącej oczyszczalni ścieków. W jednostce tej dopuszcza się lokalizację urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii z wyłączeniem energii wiatru o mocy większej niż moc mikroinstalacji (zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o odnawialnych źródłach energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW). Drugą jednostkę 61OZE5 wyznaczono natomiast częściowo na obszarze zabudowy mieszkaniowej i terenów rolnych wyłączonych z zabudowy. Na terenie tym dopuszczalna jest możliwość lokalizacji urządzeń i instalacji wykorzystujących wyłącznie energię słoneczną. W prognozie oddziaływania na środowisko wskazano jedynie, że umożliwienie realizacji instalacji odzyskujących/wytwarzających energię w procesie oczyszczania ścieków jest działaniem jak najbardziej racjonalnym z punktu widzenia ochrony środowiska. Natomiast w odniesieniu do jednostki 61OZE5 zaznaczono, że ze względu na usytuowanie terenu w obszarze chronionego krajobrazu oraz wprowadzanie instalacji w kompleksie użytków rolnych prognozuje się w tym przypadku wystąpienie niekorzystnych skutków o niewielkim natężeniu i miejscowym zasięgu. Wyjaśniono również, że zakres oddziaływań instalacji fotowoltaicznych na środowisko jest ograniczony do czasowego zajęcia terenu (oddziaływanie odwracalne) oraz niewielkich uciążliwości w fazie realizacji. Wskazano też możliwe działania minimalizujące wpływ farm na ptaki oraz owady wodne.

W prognozie oddziaływania na środowisko nie zawarto natomiast opisu elementów przyrodniczych i krajobrazowych występujących na terenie planowanych jednostek 60OZE2 i 61OZE5 oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie (zamieszczono jedynie charakterystykę całości obszaru chronionego krajobrazu Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki). Nie odniesiono się również do wpływu planowanego zainwestowania na cele utworzenia tej formy ochrony przyrody, tj. ochrona krajobrazu czy pełnienie funkcji zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub funkcji korytarzy ekologicznych. Ze względu na położenie jednostek 60OZE2 i 61OZE5 na terenie otuliny Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd należy odnieść się także do ewentualnego wpływu skutków realizacji postanowień zmienionego studium na pełnioną przez nią funkcję oraz sam Park Krajobrazowy Orlich Gniazd. W przypadku prawdopodobieństwa negatywnego oddziaływania planowanego przeznaczenia terenów na krajobraz i środowisko przyrodnicze oraz wystąpienia zagrożeń dla celów ochrony i funkcji pełnionych przez powyższe formy ochrony przyrody należy rozważyć ograniczenie lub zmianę lokalizacji jednostek przeznaczonych do posadowienia urządzeń i instalacji OZE.

W przedłożonej prognozie oddziaływania na środowisko stwierdzono brak negatywnego oddziaływania projektowanego przeznaczenia terenów na obszary Natura 2000: Lipienniki w Dąbrowie Górniczej PLH240037, Łąki Dąbrowskie PLH240041 oraz Pustynia Błędowska PLH120014. W celu dokonania analizy potencjalnych oddziaływań skutków rozmieszczenia urządzeń i instalacji OZE scharakteryzowano ww. ostoje oraz wskazano odległość najbliższych terenów OZE od granic obszarów Natura 2000. Również w części tekstowej oraz na załączniku graficznym projektu zmiany II edycji "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza w zakresie możliwości

rozmieszczenia OZE" dokonano aktualizacji wykazu znajdujących się na terenie miasta form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000. Nie uwzględniono jednak obszaru Dolina Białej Przemszy PLH240038. Obecnie opublikowana już została nowa DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2023/244 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia szesnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2023) 607), w związku z czym ustanowiony został m. in. wyżej wymieniony obszar Natura 2000. Zatem, należy uwzględnić obszar Dolina Białej Przemszy PLH240038 zarówno w tekście zmiany studium, jak i w załączniku graficznym oraz Prognozie oddziaływania na środowisko. Pozwoli to na wiarygodną analizę oraz ocenę wpływu postanowień procedowanego dokumentu na obszary Natura 2000.

Przedłożona dokumentacja nie pozwala również jednoznacznie ustalić, czy realizacja ustaleń projektu zmiany studium nie będzie skutkowała wystąpieniem znaczących negatywnych oddziaływań na walory przyrodnicze pozostałych obszarów cennych przyrodniczo. W szczególności dotyczy to obszaru „Lasy Trzebiesławickie”, planowanego do objęcia ochroną w ramach zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Na terenie tym dominują lasy porastające dawny obszar płytkiego górnictwa kruszcowego, z licznym udziałem buka, w tym drzew o rozmiarach zbliżonych do drzew pomnikowych. Jest to również cenne siedlisko dzięcioła czarnego i puszczyka zwyczajnego. Ponadto wzdłuż granicy tego terenu wykazano obecność korytarza chiropterologicznego. Na gruntach rolnych włączonych do terenu cennego przyrodniczo „Lasy Trzebiesławickie” dozwolono na lokalizację instalacji wykorzystujących energię słoneczną 53OZE5, a przy jego granicy wyznaczono niewielki obszar 52OZE4. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu usytuowany jest również obszar 54OZE1 (w granicach istniejącej fermi drobiu), otoczony terenem leśnym. Na terenie 54OZE1 dopuszczono lokalizację urządzeń i instalacji wykorzystujących wszystkie rodzaje odnawialnych źródeł energii (np. energię wiatru o mocy większej niż moc mikroinstalacji, instalacje biogazu, termicznego przekształcania odpadów, instalacje wykorzystujące energię słoneczną, układy hybrydowe). Obszar 66OZE3 wskazany został natomiast w waloryzacji przyrodniczej jako teren cenny przyrodniczo „Brzezina na Łosieńskim Zwale”, obejmujący duże zwałowisko skał wapiennych i nadkładu powstałe przy budowie Huty Katowice. Jest ono przykładem sukcesji wtórnej i stanowi mozaikę siedlisk związanych z podłożem węglanowym.

W prognozie oddziaływania na środowisko wskazano, że w odniesieniu do „Lasów Trzebiesławickich” realizacja zmiany studium nie będzie miała wpływu na zbiorowiska leśne. Najpoważniejszym zagrożeniem ze strony instalacji i urządzeń OZE jest wpływ na ptaki i nietoperze. Argumentację dotyczącą braku znaczącego negatywnego oddziaływania ustaleń zmiany studium oparto na możliwości zastosowania działań minimalizujących wpływ instalacji na środowisko, tj. prowadzenia prac związanych z budową poza okresem lęgowym ptaków, zastosowania rozwiązań technicznych takich jak powłoka antyrefleksyjna paneli, białe paski podziału. Wskazano, że dopuszczenie elektrowni wiatrowych w obszarze 54OZE1 wymagać będzie szczegółowych analiz i inwentaryzacji lokalnych populacji, miejsc żerowania, trasy przelotów itp. Minimalizacja zagrożeń powodowanych przez elektrownie wiatrowe dla nietoperzy będzie wymagała zachowania minimum 200 m odległości od granic lasów i niebędących lasem skupień drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej – od ważnych żerowisk i miejsc zwiększonej aktywności nietoperzy, przy czym przyjęta odległość powinna być uzależniona od stwierdzonych gatunków, rodzaju siedliska i innych okoliczności.

W przypadku terenu „Brzezina na Łosieńskim Zwale” nie dokonano analizy oddziaływania planowanego zagospodarowania na walory przyrodnicze tego terenu, określono jedynie, że teren 66OZE3 zgodnie z obowiązującymi ustaleniami studium przeznaczony jest na tereny wytwórczości, baz składów i magazynów oraz usług (PU).

Należy zaznaczyć, że nie jest to wystarczające uzasadnienie dla wprowadzenia proponowanych przeznaczeń terenu. Niezależnie od możliwości zastosowania wymienionych działań minimalizujących oddziaływanie inwestycji związanych z instalacjami OZE na środowisko przyrodnicze, już na etapie prognozy należy rzetelnie ocenić potencjalne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko, w tym na elementy przyrodnicze terenów, których dotyczy zmiana przeznaczenia zagospodarowania. Należy również ograniczyć lub wyeliminować prawdopodobieństwo wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań realizacji ustaleń dokumentu planistycznego na środowisko. W uzasadnionych przypadkach, gdy występuje znaczne prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań na podlegające ochronie lub rzadkie lokalnie, cenne elementy przyrodnicze, należy rozważyć możliwość odstąpienia bądź ograniczenia lokalizacji części rodzajów OZE na tym terenie.

Z przedstawionych dokumentów nie wynika jednoznacznie, czy planowane zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza” nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Brak jest zatem możliwości potwierdzenia w sposób nie budzący wątpliwości, że przyjęcie przedmiotowego dokumentu w obecnym kształcie pozwoli na zachowanie cennych elementów środowiska przyrodniczego na przedmiotowym terenie.

Pozytywne zaopiniowanie dokumentu może nastąpić pod warunkiem:

- 1) opisanie elementów przyrodniczych i krajobrazowych występujących na terenie planowanych jednostek 60OZE2 i 61OZE5 oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie,
- 2) uzupełnienia prognozy oddziaływania na środowisko o szczegółową analizę wpływu ustaleń przedmiotowego studium na obszar chronionego krajobrazu otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki – w zakresie pozwalającym na jednoznaczne stwierdzenie, że założenia projektu nie kolidują z celem, wynikającym z art. 23 ust. 1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w jakim został powołany ww. Obszar. Zgodnie z przywołanym artykułem obszary chronionego krajobrazu obejmują bowiem tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o różnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. W szczególności należy odnieść się do wpływu projektowanego zagospodarowania na krajobraz oraz funkcje pełnione przez ten obszar. W przypadku prawdopodobieństwa negatywnego oddziaływania planowanego przeznaczenia terenów na krajobraz i środowisko przyrodnicze oraz wystąpienia zagrożeń dla celów ochrony i funkcji pełnionych przez ten obszar należy rozważyć ograniczenie lub zmianę lokalizacji jednostek przeznaczonych do posadowienia urządzeń i instalacji OZE,
- 3) uzupełnienia prognozy oddziaływania na środowisko o analizę wpływu projektowanego zagospodarowania na otulinę Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd – w zakresie pozwalającym na jednoznaczne stwierdzenie, że założenia projektu nie kolidują z celem wyznaczenia otuliny Parku, wynikającym z art. 5 pkt 14 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, tj. zabezpieczeniem formy ochrony przyrody przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka,

- 4) uzupełnienia prognozy oddziaływania na środowisko o analizę wpływu projektowanego zagospodarowania na wszystkie obszary Natura 2000, znajdujące się na terenie objętym planowaną zmianą studium, w tym na obszar Dolina Białej Przemszy PLH240038 (który pominięto w prognozie oddziaływania na środowisko),
- 5) uwzględnienia obszaru Natura 2000 Dolina Białej Przemszy PLH240038 w teście zmiany studium oraz na załączniku graficznym,
- 6) doszczegółowienie analizy wpływu ustaleń przedmiotowego studium na pozostałe tereny (obszary) cenne przyrodniczo, w szczególności wyznaczenia jednostek oznaczonych na załączniku graficznym do prognozy jako 52OZE4, 53OZE5, 54OZE1 na terenie "Lasów Trzebiesławickich" oraz wyznaczenia jednostki 66OZE3 na terenie „Brzeziny na Łosieńskim Zwale”. W przypadku jednostki 54OZE1 należy rozważyć możliwość odstąpienia bądź ograniczenia lokalizacji części rodzajów OZE na tym terenie,
- 7) uwzględnienia w projekcie studium wniosków wynikających z uzupełnionej prognozy.

Jednocześnie informuję, że dla obszarów Natura 2000 Lipienniki w Dąbrowie Górniczej PLH240037 oraz Łąki Dąbrowskie PLH240041 funkcjonują plany zadań ochronnych. Dla obszaru Natura 2000 Lipienniki w Dąbrowie Górniczej PLH240037 jest to Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lipienniki w Dąbrowie Górniczej PLH240037, a dla obszaru Łąki Dąbrowskie PLH240041 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Dąbrowskie PLH240041.

Dokumenty te zawierają załącznik Nr 6, gdzie zawarto wskazania do zmian w dokumentach planistycznych, w tym do zmian w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”. Wskazania te nie są związane z lokalizacją instalacji OZE, w przypadku kolejnych zmian Studium należy wziąć je pod uwagę.

Ponadto informuję, że w ujednoliconym teście studium w części A – WPROWADZENIE, w Dziale 1, nie zawarto nowej treści określającej podstawę prawną przystąpienia do zmiany studium.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
dr Mirosława Mierczyk-Sawicka
/podpisano elektronicznie/

Kopia:
WOOS-a/a